

Inspreken Commissie Samenleving 3 febr 2022, Loes Broere Muziektherapie

Loes Broere, ik ben vrijgevestigde muziektherapeut en autismedeskundige. Mijn praktijk staat in Santpoort Zuid, maar ik werk ook veel bij cliënten thuis in hun vertrouwde omgeving. De cliënten komen uit diverse gemeentes, maar vooral IJmond en Kennemerland. De regio van de aanbesteding jeugdhulp

Via de stichting Papageno Muziektherapie werk ik veel met kinderen en jongeren met ASS. In het onderzoek van de wethouder wordt vermeld dat muziektherapie effectief bewezen is en muziektherapie voor mensen met ASS zelfs uitermate geschikt. Daarom ben ik nog meer verbaasd dat vaktherapie, waar muziektherapie een onderdeel van is, niet wordt ingekocht

Wist u dat op dit moment is het NJI samen met vaktherapeuten aan het werk is om de behandelinterventie Affectregulerende Vaktherapie, dus alle vaktherapeutische disciplines, erkend te krijgen? Dit is een non-verbale methodiek waarbij gewerkt wordt aan zelfregulatie. Het blijkt dat na het volgen van deze interventie, bepaalde groep kinderen sneller en beter reageren op verdere verbale, meer cognitieve therapie¹. Het gaat dus om de juiste therapie op het juiste moment.

De wethouder stelt dat vaktherapie, wanneer het niet is ingekocht, op PGB kan. Een PGB aanvragen is niet zo eenvoudig als de wethouder doet voorkomen.

Zie het artikel² over de behandeling van een jongen met ASS: hij kan niet naar school, zit thuis en heeft last van extreme angsten en depressie. Hij durft het huis niet uit! Moeder komt via Papageno bij mij terecht omdat de jongen als enige aangeeft misschien wel iets met piano/keyboard te willen. Na een bezoek aan huis, starten we een traject waarin met we met kleine stapjes er naar toe werken dat de jongen naar de muziektherapieruimte durft te komen en te blijven. Het lukt en met de muziek groeit zijn zelfvertrouwen. Gelukkig lukt het hem om ook naar meer verbaal gerichte hulpverleners te gaan en later zelfs school. De moeder van deze jongen informeerde natuurlijk bij de CJG of de muziektherapie vergoed kon worden. Maar zij kreeg meteen te horen dat muziektherapie niet was ingekocht en dus niet werd vergoed. Zij kon het gezien alle moeilijkheden, waar ze al in zat met haar zoon er niet nog eens bij hebben om de strijd met gemeente aan te gaan.

En dit is niet het enige geval. Zie ook de ingezonden bijdrage van de vader van jonge client van mij in Zandvoort. In de eerste gesprekken wordt gezegd dat alleen ingekochte zorg wordt vergoed en daar zit muziektherapie niet bij. Ook de regiebehandelaar geeft later weer aan dat muziektherapie niet via de PGB vergoed zou kunnen worden.

Ik vraag mij oprecht af hoeveel andere ouders met kinderen met ASS in het keukentafelgesprek met het CJG zullen hebben aangegeven dat ze het idee hebben dat muziektherapie hun kind zou kunnen helpen. Maar meteen volstrekt onterecht te horen krijgen dat deze behandeling niet binnen de PGB past en zich daarbij neer leggen.

Ik doe dan ook een beroep op u om er voor te zorgen dat in deze regio vaktherapie ook WERKELIJK bereikbaar is voor ALLE kinderen en jongeren, die het nodig hebben. En dat kan als vaktherapie gecontracteerd wordt.

¹ Basisboek Affectregulerende Vaktherapie, uitg.: Garant, 2020)

² Artikel Maandagmiddag Muziektherapie

Maandagmiddag muziektherapie

Hoe een cliënt
steeds meer
aandurft en aankan

Loes Broere

Het is maandagmiddag. Justin wordt door zijn moeder voor mijn praktijk afgezet. Hij komt enthouslast aangelopen, vertelt even hoe het op school was, neemt plaats achter de vleugel en speelt één van zijn favoriete stukken. Ik ben trots op hem. Hoe anders was het acht maanden geleden, toen hij voor het eerst bij mij kwam.

Het begin

Justin, 13 jaar, wordt door zijn ouders bij mij aangemeld omdat hij niet naar school gaat, bijna niet meer buiten komt en angstig is. In de aanmelding staat: "Onze zoon (gediagnosticeerd PDD-NOS) is thuiszitter, heeft somberheidsklachten en geeft aan iets met muziek (piano) te willen doen. Wij zoeken naar mogelijkheden om onze

zoon weer positieve ervaringen te laten opdoen."

Ik neem contact op met de ouders en we maken een afspraak voor een kennismaking. Als ik bij hen kom, zit Justin op zijn kamer en het lukt om hem heel even naar beneden te laten komen om met mij kennis te maken. We spreken af dat we gaan werken in mijn praktijkruimte. Een mooie kans

voor Justin om weer eens ergens naartoe te gaan. We bouwen het zorgvuldig op. Eerst rijdt vader een keer met Justin langs de praktijk om te kijken waar het is. Dan komt moeder samen met Justin even tien minuten kijken. Het keyboard spreekt Justin wel aan. Hij probeert ook twee toetsen van de piano, maar dat klinkt veel te hard zegt hij. Het keyboard kan hij lekker zacht

zetten. We besluiten om te beginnen met drie maal op maandag te gaan werken. Daarna kijken we weer verder. De eerste keer komt Justin een kwartier later dan afgesproken. "Het vraagt veel tijd om van huis te vertrekken", vertelt moeder.

Aansluiten en samenspelen

Ik heb besloten om de eerste tijd aan te sluiten bij wat Justin wil en aankan. En dat is op het keyboard spelen. Hij vertelt dat hij de vlooiënmars kan spelen en daar beginnen we dan ook mee. Hij op het keyboard en ik op de piano (met het una corda pedaal, dat klinkt zacht). We doen er allerlei oefeningen mee: tegelijk spelen, om de beurt spelen, ieder een stukje spelen. Ik leer hem een eenvoudig melodietje, waarmee we ook veel kunnen variëren. Het valt op dat het voor Justin lastig is om samen te spelen. Hij raakt aardig in de war van de andere klanken en vindt het moeilijk om zichzelf te blijven horen. Een goed doel om aan te werken; samen spelen en jezelf niet verliezen. Justin pakt het tijdens de sessies goed op, maar ook thuis gaat hij op zijn keyboard spelen en oefent de liedjes die we doen. Samen met zijn vader zoekt hij ook andere nummers op en probeert ze te spelen.

Djembé erbij

De vijfde sessie besluit ik dat de tijd rijp is om een stapje verder te gaan. Ik vertel hem dat ik graag met hem wil proberen djembé te spelen. Hij durft het inmiddels wel aan om een ander instrument te bespelen en heel voorzichtig spelen we een paar ritmes. Daarna starten we elke sessie met de djembé's en dan gaat Justin keyboard spelen. Het djembé spelen bouw ik zorgvuldig op. Eerst eenvoudige ritmes samen spelen, dan om de beurt spelen, in canon spelen, ritmes door elkaar spelen, zelf ritmes verzinnen. Zo leert Justin steeds meer om zichzelf te laten horen, bij zichzelf te blijven en zijn eigen spel vol te houden, ook als er iets anders door heen wordt gespeeld.

Ook bij het keyboardspelen staat het samenspel centraal. Alle nummers die Justin speelt, speel ik mee op gitaar, piano of djembé. Steeds eerst op een ondersteunende manier met weinig onverwachte elementen, daarna proberen we het moeilijker te maken en ga ik meer mijn gang. Justin merkt zelf ook dat het steeds beter gaat en vindt het soms zelfs leuk om samen te spelen.

Grote stappen

Ik besluit op een bepaald moment één van mijn keyboards uit te lenen aan Justin. Thuis heeft hij er wel eentje, maar een heel eenvoudige met een klein toetsenbord. Het geeft een enorme boost aan zijn keyboardspel. Hij gaat thuis aan de gang en leert met YouTube verschillende nummers te spelen. Zijn voorkeur gaat uit naar stukken met jazzy akkoorden van Steven Universe. Hij leert ze helemaal uit zijn hoofd via een voorspeelsysteem op YouTube. Ik snap er helemaal niets van, maar we vinden uit dat er van die nummers ook bladmuziek bestaat en dan kunnen we weer samen spelen.

Zo maken we grote stappen in de muziektherapie. Maar ook verder gebeurt er veel in het leven van Justin. Hij krijgt een plekje op een nieuwe school, waar hij heel voorzichtig mag gaan opbouwen. In het begin elke dag een uurtje en dan verder uitbreiden. Hij durft in de gesprekken met een orthopedagoog over zijn angsten te spreken. En langzaam krijgt hij weer meer vertrouwen en plezier.

De vleugel zingt

Tijdens één van de laatste sessies stel ik hem voor om de piano eens te proberen. Justin sputtert eerst nog wat tegen, maar is het met mij eens dat een keer proberen geen kwaad kan. Dus speelt hij één van zijn nummers op de piano. De keren daarop herhalen we dat en steeds meer kan hij de klank van de piano aan. We besteden een hele sessie aan het invoegen van het pedaal, waardoor de klank nog voller

wordt. Trots laat hij het stuk aan zijn moeder horen. En nu zijn we dan zover dat ik van de vleugel verdreven ben en keyboard moet spelen...

Terugkijkend

Welke elementen hebben nu in dit proces goed gewerkt? Als ik aan Justin vraag om erop terug te kijken, zegt hij: "Ach, het is ook gewoon allemaal even wennen" en "Ik herinner me niet zoveel meer van die eerste periode. Ik leefde met de dag en was niet bezig met de toekomst. Nu wel weer. Ik ga weer naar school en mag volgende jaar naar de havo-klas."

Volgens mij zijn de belangrijke elementen geweest:

- Aansluiten bij wat Justin aankan en kleine stapjes maken
- Vormen van samenspel opbouwen, waarbij het steeds meer een uitdaging wordt je eigen partij vol te houden
- Invoegen van djembé en daarop oefenen om je eigen ritme vast te houden
- Vertrouwen uitstralen

En zeker ook Justin's eigen enthousiasme voor het maken van muziek.

